

Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNE ODVJETNICE

TAMARE ČAPETA

od 11. prosinca 2025.¹

Predmet C-488/24

D. V.

protiv

„Kigas” MB,

uz sudjelovanje:

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Vrhovni sud Litve))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Zaštita potrošača – Potrošački ugovori – Usluga pružanja međunarodnog prijevoza robe – Direktiva 2011/83/EU – Direktiva o pravima potrošača – Članak 5. – Predugovorna obveza trgovaca da potrošačima pruže informacije – Opseg te obveze – Informacija o glavnim obilježjima ugovora – Informacija o ukupnoj cijeni usluga – Informacija o carinama – Direktiva 2005/29/EZ – Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi – Konvencija CMR – Članak 7.”

I. Uvod

1. Ovaj zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na ugovor o međunarodnom prijevozu robe sklopljen između potrošača i trgovca. Taj je ugovor uključivao prijevoz nekoliko osobnih stvari tog potrošača iz Norveške u Litvu.

2. Švedska carinska tijela su na ulasku u Europsku uniju zaustavila jednog trgovačkog zaposlenika koji je prevozio robu te su ga obavijestila da se na robu koju prevozi plaća carina. Nakon što je plaćena, trgovac je od potrošača zatražio povrat. Međutim, potrošač je odbio platiti dugovani iznos carine jer trgovac nije ispunio svoju predugovornu obvezu pružanja informacija zato što ga nije obavijestio o relevantnim carinskim postupcima koji se primjenjuju na prijevoz robe.

3. Direktivom 2011/83/EU (u daljnjem tekstu: Direktiva o pravima potrošača)² utvrđuju se zahtjevi u pogledu informacija koje trgovci moraju pružiti potrošačima prije sklapanja ugovora kako bi se uspostavila odgovarajuća ravnoteža između visoke razine zaštite potrošača i

¹ Izvorni jezik: engleski

² Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o pravima potrošača, izmjeni Direktive Vijeća 93/13/EEZ i Direktive 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 85/577/EEZ i Direktive 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL 2011., L 304, str. 64.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 8., str. 260. i ispravak SL 2024./90093, L)

konkurentnosti poduzeća³. Međutim, u njoj nije izričito definiran doseg te obveze pružanja informacija niti, konkretnije, iz teksta te odredbe jasno proizlazi koliki trud trgovci – koji pružaju uslugu međunarodnog prijevoza robe – moraju uložiti kako bi ispunili tu obvezu.

4. Zbog te dvosmislenosti Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Vrhovni sud Litve), sud koji je uputio zahtjev u ovom predmetu, traži od Suda da protumači treba li članak 5. stavak 1. Direktive o pravima potrošača shvatiti na način da trgovac koji pruža uslugu međunarodnog prijevoza potrošaču ima obvezu obavijestiti tog potrošača o carinskim postupcima primjenjivima na prijevoz.

II. Činjenice u glavnom postupku, prethodna pitanja i postupak pred Sudom

5. Tužitelj iz glavnog postupka, D. V. (pošiljatelj robe i potrošač) je s tuženikom, društvom „Kigas” MB (u daljnjem tekstu: Kigas), telefonski sklopio usmeni ugovor o prijevozu robe iz Norveške u Litvu.

6. U okviru tog ugovora Kigas, malo društvo, obvezao se prevesti dva motocikla, četverocikl, dvije perilice rublja i dvije sušilice, sve u vlasništvu tužitelja, iz Norveške u Litvu po cijeni od 450 eura. Stranke nisu potpisale pisani ugovor o prijevozu niti su sastavile tovarni list s detaljima prijevoza.

7. Tužitelj je 16. lipnja 2020. dostavio robu tuženiku u Norveškoj. Prema izjavi svjedoka, tuženikov zaposlenik je prilikom predaje robe upitao tužitelja mora li se zaustaviti na carini, ali tužitelj je objasnio da se roba prevozi za njegove osobne potrebe.

8. Tuženikov zaposlenik je 17. lipnja 2020. uhićen pri obavljanju prijevoza na granici između Norveške i Švedske, gdje je tijekom kontrole koju su proveli carinski službenici odlučeno da se roba mora prijaviti carini prilikom ulaska u Europsku uniju. Istog je dana sastavljena carinska deklaracija kojom je na prevezenu robu primijenjena carina u iznosu od 40 899 švedskih kruna (3890,59 eura), koju je tuženik platio.

9. Tuženik je 18. lipnja 2020. tužitelju naplatio iznos od 4340,59 eura (450 eura za uslugu prijevoza i 3890,59 eura na ime carina koje su naplatila švedska carinska tijela).

10. Prijevoznik je 20. lipnja 2020. na dogovorenom mjestu u Litvi isporučio svu robu, osim jednog od tužiteljevih motocikala. Tuženik je zatim obavijestio tužitelja da će zaplijenjeni motocikl biti predan nakon plaćanja računa.

11. Slijedom toga, tužitelj je protiv tuženika podnio tužbu Kauno apylinkės teismas (Općinski sud u Kaunasu, Litva), zahtijevajući od tog suda da: i. utvrdi da je račun koji je tuženik izdao 18. lipnja 2020. neosnovan i da tužitelj nije dužan platiti tamo naveden iznos carine te da naloži tuženiku izdavanje novog računa, na kojem bi bila navedena samo cijena usluge od 450 eura; ii. naloži tuženiku da tužitelju odmah vrati zaplijenjeni motocikl.

12. Tuženik je pred tim sudom podnio protutužbu kojom je od suda zahtijevao da: i. naloži tužitelju plaćanje 450 eura za prijevoz robe; i ii. dodijeli naknadu štete u iznosu od 3876,76 eura.

13. Tužitelj je pred tim sudom tvrdio da tuženik nije ispunio obvezu iz članka 5. Direktive o pravima potrošača da mu prije sklapanja ugovora pruži potrebne informacije.

³ Vidjeti uvodnu izjavu 4. Direktive o pravima potrošača.

14. Tom se odredbom utvrđuje obveza informiranja kod ugovora koji *nisu* ugovori na daljinu ni ugovori sklopljeni izvan poslovnih prostorija. Iako je ugovor o kojem je riječ u glavnom postupku sklopljen telefonom i stoga se može smatrati ugovorom sklopljenim na daljinu ili izvan poslovnih prostorija u smislu članka 6. Direktive o pravima potrošača, sud koji je uputio zahtjev je u svojem odgovoru na zahtjev Suda za dostavu informacija potvrdio da ugovor o kojem je riječ u glavnom postupku treba smatrati ugovorom koji nije ugovor na daljinu niti ugovor sklopljen izvan poslovnih prostorija te da je stoga uređen člankom 5. Direktive o pravima potrošača, a ne njezinim člankom 6.

15. Člankom 5. stavkom 1. točkama (a) i (c) Direktive o pravima potrošača predviđa se:

„1. Prije no što ugovor koji nije ugovor na daljinu ili ugovor sklopljen izvan poslovnih prostorija ili bilo koja odgovarajuća ponuda postanu obvezujući za potrošača, ako te informacije već nisu očite iz konteksta, trgovac na jasan i razumljiv način pruža kupcu sljedeće informacije:

(a) glavne karakteristike robe ili usluga u mjeri u kojoj je to primjereno u odnosu na nosač podataka i na robu ili usluge;

[...]

(c) ukupnu cijenu roba ili usluga uključujući poreze ili, kad su roba ili usluge takve naravi da cijenu opravdano nije moguće izračunati unaprijed, način izračunavanja cijene, kao i, kad je to primjenjivo, sve dodatne troškove prijevoza, isporuke ili poštanske troškove ili, kad te troškove opravdano nije moguće izračunati unaprijed, činjenicu da bi se ti dodatni troškovi mogli naplaćivati”.

16. Na temelju tih odredbi tužitelj je tvrdio da je tuženik, time što mu nije dostavio relevantne informacije o carinama, povrijedio obvezu koju ima na temelju članka 5. Direktive o pravima potrošača. Tužitelj je tvrdio da zbog te povrede nije dužan platiti carinu.

17. Tuženik je pak tvrdio da na temelju članka 5. Direktive o pravima potrošača nije dužan tužitelju pružiti informacije o carinama ili dokumentima potrebnima za carinski postupak. Podredno, tuženik tvrdi da je, u skladu s člankom 11. Konvencije CMR⁴, zapravo na tužitelju, kao pošiljatelju, da prijevozniku dostavi relevantne informacije o carini.

18. Člankom 11. stavcima 1. i 2. Konvencije CMR predviđa se:

„1. Za potrebe carinskih i drugih formalnosti koje se moraju obaviti prije isporuke robe, pošiljatelj potrebne isprave prilaže tovarnom listu ili ih stavlja na raspolaganje prijevozniku, kojemu usto pruža sve informacije koje on zahtijeva.

2. Prijevoznik nije dužan provjeriti točnost ili dostatnost takvih isprava i informacija. Pošiljatelj odgovara prijevozniku za bilo koju štetu uzrokovanu nepostojanjem, nedostatnošću ili nepravilnošću takvih isprava i informacija, osim u slučaju nekog protupravnog prijevoznikova čina ili propusta”.

⁴ Konvencija o ugovoru o međunarodnom prijevozu robe cestom, potpisana u Ženevi 19. svibnja 1956. (u daljnjem tekstu: Konvencija CMR)

19. Presudom od 17. svibnja 2023. Kauno apylinkės teismas (Općinski sud u Kaunasu) djelomično je usvojio tužiteljevu tužbu i u cijelosti prihvatio tuženikovu protutužbu te je tuženiku naložio da tužitelju vrati motocikl, a tužitelju je pak naložio da tuženiku plati iznos od 450 eura za prijevoz robe i iznos od 3876,76 eura na ime carine.

20. Protiv te je odluke zatim podnesena žalba Kauno apygardos teismasu (Okružni sud u Kaunasu, Litva), koji je odlukom od 16. studenoga 2023. potvrdio odluku nižeg suda.

21. Ti su sudovi smatrali da se u ovom slučaju primjenjuju i odredbe Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (Građanski zakonik Republike Litve) kojim se uređuju potrošački ugovori i odredbe Konvencije CMR. Nadalje su zaključili da u slučaju sukoba između nacionalnog zakonodavstva kojim se uređuju potrošački odnosi i pravila iz članka 11. Konvencije CMR, prednost treba dati potonjoj konvenciji. Na temelju tog razlaganja i slažući se s tuženikom, ti su sudovi presudili da tužitelj, kao pošiljatelj robe, nije ispunio svoju obvezu da tuženiku pruži informacije i dokumente potrebne za ispunjenje carinskih formalnosti i da je tužitelj stoga bio dužan tuženiku nadoknaditi troškove carine.

22. Nakon odluke Kauno apygardos teismasa (Okružni sud u Kaunasu), tužitelj je protiv te odluke podnio žalbu sudu koji je uputio zahtjev u ovom predmetu.

23. Taj se sud pita treba li članak 5. stavak 1. točku (a) Direktive o pravima potrošača tumačiti na način da trgovac koji potrošaču pruža uslugu međunarodnog prijevoza mora obavijestiti tog potrošača o carinskim postupcima primjenjivima na prijevoz.

24. U slučaju da takva obveza postoji, sud koji je uputio zahtjev želi pojasniti opseg i doseg te obveze. Konkretnije, taj se sud pita nalaže li se tom obvezom informiranja trgovcu i. da potrošača obavijesti o specifičnim dokumentima koje treba podnijeti carinskim tijelima i ii. da izračuna i obavijesti potrošača o konkretnim iznosima primjenjivih carina ili je dovoljno da samo obavijesti potrošača o *moгуćnosti* primjene carina.

25. Iako je tuženik trgovac u području međunarodnog prijevoza robe, sud koji je uputio zahtjev ipak dvoji je li proporcionalno trgovcu nametnuti teret raspitivanja o posebnostima sve robe koja mu je predana za prijevoz i o zahtjevima relevantnima za svaki prijevoz u svrhu izračuna primjenjivih carina.

26. Sud koji je uputio zahtjev ističe da će mu odgovor na pitanje koje se odnosi na opseg i doseg obveze trgovca da informira potrošača o carinskim postupcima primjenjivima u okviru međunarodnog prijevoza, na temelju članka 5. Direktive o pravima potrošača, omogućiti da odredi stranku u glavnom postupku koja bi trebala snositi negativne posljedice u slučaju nepoštovanja carinskih postupaka i da, s druge strane, utvrdi koja od stranaka mora snositi troškove carina koje je tuženik platio prilikom prijevoza.

27. U tim je okolnostima Lietuvos Aukščiausias Teismas (Vrhovni sud Litve) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li članak 5. stavak 1. točku (a) Direktive [o pravima potrošača], koji nalaže trgovcu da potrošaču pruži informacije o karakteristikama usluga, tumačiti na način da je trgovac koji potrošaču pruža uslugu međunarodnog prijevoza dužan obavijestiti tog potrošača o carinskim postupcima koji su primjenjivi na prijevoz? Ako članak 5. stavak 1. točku (a) Direktive [o pravima potrošača] treba tumačiti na način da trgovca obvezuje da potrošača

obavijesti o carinskim postupcima koji su primjenjivi na prijevoz, je li dovoljno da trgovac navede da je pošiljatelj (potrošač) odgovoran za isprave potrebne za carinske postupke i plaćanje carine ili pak trgovac mora pružiti detaljne informacije (popis) o konkretnim ispravama koje treba predložiti carinskim tijelima i primjenjivoj stopi (visini) carine?

2. Znači li obveza trgovca, predviđena u članku 5. stavku 1. točki (c) Direktive [o pravima potrošača], da potrošaču pruži informacije o cijeni robe ili usluga uključujući poreze ili - kad su roba ili usluge takve prirode da cijenu opravdano nije moguće izračunati unaprijed - načinu izračunavanja cijene kao i, kad je to primjenjivo, o svim dodatnim troškovima prijevoza, isporuke ili poštanskim troškovima ili, kad te troškove opravdano nije moguće izračunati unaprijed, činjenici da bi se ti dodatni troškovi mogli naplaćivati, da trgovac koji pruža uslugu međunarodnog prijevoza mora potrošača obavijestiti o carini (njezinoj stopi i visini) primjenjivoj na određeni prijevoz?"

28. Pisana očitovanja Sudu podnijele su češka i litavska vlada te Europska komisija.

29. Sud je u skladu s člankom 76. stavkom 2. svojeg Poslovnika odlučio da se neće održati rasprava.

III. Analiza

A. Uvodne napomene o prethodnim pitanjima

30. Dva pitanja koja je postavio sud koji je uputio zahtjev valja razmotriti zajedno. Svojim pitanjima taj sud u biti pita treba li obvezu koja je na temelju članka 5. stavka 1. Direktive o pravima potrošača nametnuta trgovcima da informiraju potrošače o glavnim karakteristikama isporučene robe ili usluge (članak 5. stavak 1. točka (a)) i ukupnoj cijeni robe ili usluge (članak 5. stavak 1. točka (c)) tumačiti na način da obuhvaća obvezu trgovaca da pruže informacije o carinskim postupcima koji se na tu robu ili uslugu mogu primjenjivati i, ako je odgovor potvrđan, koliko detaljne moraju biti te informacije.

31. Prije nego što započnem svoju analizu tih pitanja, čini mi se korisnim pružiti uvid u kontekst, prvo, u pogledu primjene carina na robu koja u Europsku uniju ulazi iz Norveške (dio B) i, drugo, u pogledu relevantnosti članka 11. Konvencije CMR za ovaj predmet (dio C).

32. Moja analiza prethodnih pitanja koja će uslijediti sastojat će se dvaju koraka.

33. Prvo ću razmotriti mogu li se carinski postupci razumno smatrati jednom od „glavnih karakteristika” usluge međunarodnog prijevoza robe u smislu članka 5. stavka 1. točke (a) Direktive o pravima potrošača. Na temelju te analize zaključit ću da pojam „glavne karakteristike” u kontekstu ugovora o međunarodnom prijevozu robe treba tumačiti na način da obuhvaća carinske postupke i stoga trgovcu koji pruža takvu uslugu nameće obvezu da prije sklapanja ugovora informira potrošača da se na prevezenu robu *mogu* primijeniti carine (dio D).

34. Kao drugo, analizirat ću doseg te obveze. Konkretnije, ispitat ću zahtijeva li ta obveza od trgovca da potrošaču pruži detaljne informacije o specifičnim dokumentima koje treba dostaviti za carinske postupke kao i o posebnim stopama i iznosima carina za potrebe izračuna ukupnog iznosa carine za svaki prijevoz (dio E).

B. Kontekst carinskih postupaka u ovom predmetu

35. Iako je Norveška članica Europskog gospodarskog prostora (EGP), nije članica carinske unije EU-a. Sporazumom o Europskom gospodarskom prostoru („Sporazum o EGP-u”) unutarnje tržište Unije prošireno je na Norvešku tako što se osigurava slobodno kretanje robe koja je u skladu s Unijinim propisima o proizvodima; međutim, njime se ne uklanjaju carinske granice i carinske formalnosti između Norveške i Europske unije⁵.

36. Stoga se sva roba koja se prevozi iz Norveške u carinsko područje Europske unije mora predložiti carini na mjestu ulaska i na nju se primjenjuju uvozni postupci i carine, osim ako se primjenjuje posebno izuzeće ili povlašteno postupanje.

37. Na temelju Sporazuma o EGP-u robi podrijetlom iz Norveške kojoj su priloženi potrebni dokumenti kojima se dokazuje povlašteno podrijetlo može se odobriti bescarinski ulazak u Europsku uniju.

38. Međutim, roba koja nije podrijetlom iz Norveške ili roba kojoj se ne može dokazati povlašteno podrijetlo i dalje podliježe Zajedničkoj carinskoj tarifi EU-a i primjenjivim uvoznim carinama ili trošarinama, bez obzira na to je li roba koja se prevozi namijenjena za osobnu uporabu ili je dio trgovinske transakcije⁶.

39. Ovdje treba napomenuti da iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku nije jasno je li roba koju je tužitelj prevezao došla iz EU-a, Norveške ili treće zemlje te stoga niti je li roba mogla biti oslobođena propisane carine.

40. U svakom slučaju, kao što je navedeno, da bi se osobi moglo odobriti takvo oslobođenje, robi moraju biti priloženi potrebni dokumenti kojima se dokazuje podrijetlo prilikom predloženja carinskim tijelima u Švedskoj. Međutim, među strankama iz glavnog postupka nije sporno da tužitelj (pošiljatelj/potrošač) nije tuženiku (prijevozniku/trgovcu) pružio dokumente i informacije o takvim postupcima. U ovom slučaju nije sporno ni da tuženik nije tužitelju pružio detaljne informacije o carinskim postupcima i primjenjivim oslobođenjima te njihovim uvjetima.

C. Primjenjivost članka 11. Konvencije CMR u ovom slučaju

41. Prije nego što ispitam meritum i opseg trgovčeve predugovorne obveze da pruži informacije o carinama, ukratko ću razmotriti tuženikove argumente u vezi s člankom 11. Konvencije CMR koje je u svojim pisanim očitovanjima poduprla češka vlada.

42. U prilog uskom tumačenju trgovčeve obveze informiranja, češka vlada tvrdi da ugovor o međunarodnom prijevozu robe, koji ne uključuje usluge carinskog posredovanja (kao što se čini da je slučaj u ovom predmetu)⁷, obvezuje trgovca samo da preveze robu i stoga tom trgovcu ne nameće obvezu informiranja potrošača o odgovarajućim carinama, s obzirom na to da takva usluga nije dio sklopljenog ugovora.

⁵ Vidjeti u tom smislu Sporazum o EGP-u, dio II., poglavlje 3. naslovljeno „Suradnja u carinskim pitanjima i olakšavanje trgovine”, članak 21.

⁶ Vidjeti u tom smislu Sporazum o EGP-u, dio II., poglavlje 1. naslovljeno „Temeljna načela”, članak 8. stavak 2. do članka 10.

⁷ Takva bi usluga podrazumijevala da se trgovac koji djeluje kao carinski posrednik ili zastupnik potrošača i koji je angažiran pobrine za to da je carinska deklaracija točna, da su carine i davanja pravilno navedeni i plaćeni kako bi roba mogla neometano prijeći granicu. Iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da među strankama nije sporno da takav ugovor nije sklopljen.

43. U prilog tom argumentu češka vlada poziva se na članak 11. Konvencije CMR koji pošiljatelju robe (koji je u ovom slučaju također potrošač) nalaže obvezu da trgovcima dostavi potrebne dokumente i sve druge informacije koje su trgovcu potrebne za dovršenje carinskih postupaka. Prije ocjene toga treba li takva potrošačeva obveza utjecati na trgovčevu predugovornu obvezu pružanja informacija, najprije će trebati ispitati je li ta konvencija primjenjiva na činjenice u ovom slučaju.

44. Konvencija CMR pravni je instrument za utvrđivanje odgovornosti prijevoznika u međunarodnom cestovnom prijevozu robe. Ta se konvencija, na temelju svojeg članka 1., primjenjuje na sve ugovore o naplatnom cestovnom prijevozu robe vozilima ako se mjesto predviđeno za predaju robe i mjesto predviđeno za isporuku, kako su određena u ugovoru, nalaze u dvjema različitim državama, od kojih je barem jedna država ugovornica Konvencije.

45. U ovom se slučaju spor odnosi na ugovor o cestovnom prijevozu robe u kojem se kao mjesto predaje navodi adresa u Norveškoj, a kao mjesto isporuke adresa u Litvi. Budući da su i Norveška i Litva stranke Konvencije CMR⁸, u potpunosti su ispunjeni uvjeti za njezinu primjenu, kako su utvrđeni u njezinu članku 1.⁹.

46. Konvencijom CMR prije svega se uređuju obveze i ograničena odgovornost prijevoznika u međunarodnom cestovnom prijevozu te se od pošiljatelja zahtijeva da dostavi dokumente i podatke potrebne za obavljanje carinskih formalnosti.

47. Međutim, najprije valja istaknuti, kao što je to istaknula litavska vlada u svojim pisanim očitovanjima, da Konvencija CMR „ni u kojem slučaju ne obuhvaća sva pitanja privatnog prava koja se javljaju u okviru ugovora o cestovnom prijevozu robe” niti se njome uređuju pitanja koja se odnose na zaštitu potrošača (uključujući ona koja se odnose na obvezu trgovaca da pruže informacije) prilikom sklapanja ugovora između potrošača i trgovca¹⁰.

48. Nadalje, potrošačeva obveza da trgovcu dostavi informacije i dokumente potrebne za carinske formalnosti, u skladu s člankom 11. Konvencije CMR, nastaje tek *nakon* sklapanja ugovora o međunarodnom prijevozu robe.

49. Stoga se ta predugovorna obveza ne može shvatiti na način da isključuje trgovčevu predugovornu dužnost da obavijesti potrošača o carinskim postupcima koji će se primjenjivati i o dokumentima koje će potrošač možda morati dostaviti prijevozniku. Drukčiji zaključak, prema mojem mišljenju, bio bi protivan općem cilju Direktive o pravima potrošača da se osigura visoka razina zaštite potrošača.

50. Dakle, pošiljateljeva obveza da dostavi takve dokumente nastaje tek nakon sklapanja ugovora i stoga ne bi trebala utjecati na trgovčevu predugovornu obvezu pružanja informacija.

⁸ Vidjeti zbirke ugovora Ujedinjenih naroda, sv. 1208., str. 427., dostupne na: https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XI-B-11-a&chapter=11&clang=_en.

⁹ Vidjeti po analogiji presudu od 4. svibnja 2010., TNT Express Nederland (C-533/08, EU:C:2010:243, t. 34. i 35. i navedenu sudsku praksu).

¹⁰ Vidjeti u tom smislu Ujedinjene narode, napomene o Konvenciji od 19. svibnja 1956. o ugovoru o međunarodnom prijevozu robe cestom (CMR), 1975., str. 4., t. 9., dostupno na: <https://unece.org/fileadmin/DAM/trans/doc/2006/sc1cmr/commentary.pdf>.

D. Treba li carine smatrati jednom od glavnih karakteristika ugovora o međunarodnom prijevozu robe?

51. Člankom 5. stavkom 1. točkom (a) Direktive o pravima potrošača jasno se predviđa da prije sklapanja ugovora o robi ili usluzi trgovac mora potrošaču pružiti sve relevantne informacije o glavnim karakteristikama i cijeni te robe ili usluge.

52. U kontekstu ugovorâ o međunarodnom prijevozu robe, sud koji je uputio zahtjev ističe da se pojam „glavne karakteristike” može tumačiti usko, to jest na način da obuhvaćaju samo pravni odnos prijevoza (poput mjesta preuzimanja robe, mjesta isporuke, rute i cijene), a ne informacije o carinskim postupcima i dokumentima potrebnima za te postupke, ili široko, to jest na način da su u pojam glavnih karakteristika uključene informacije o carinskim postupcima koji su primjenjivi na prijevoz.

53. Obvezu pružanja informacija treba tumačiti u širem kontekstu ciljeva koje je zakonodavac želio postići tom direktivom.

54. Imajući to na umu, zbog ciljeva navedenih u članku 1. Direktive o pravima potrošača, a to su doprinos pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta i postizanje visoke razine zaštite potrošača, područje primjene te direktive¹¹, a time i pojam „informacije” u smislu njezina članka 5., treba tumačiti široko.

55. Iako nema dovoljno sudske prakse Suda o opsegu obveze informiranja predviđene člankom 5. Direktive o pravima potrošača, smatram da se korisne smjernice o tome kako bi Sud trebao tumačiti opseg te obveze mogu pronaći u tumačenju koje je on dao u pogledu toga što može predstavljati zavaravajuće izostavljanje bitnih informacija koje trgovac mora pružiti potrošaču prije sklapanja ugovora u skladu s člankom 7. Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi¹².

56. Sud je već presudio da pojmove iz Direktive o pravima potrošača i Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi treba, koliko je to moguće, tumačiti na isti način, s obzirom na to da se obje direktive temelje na članku 114. UFEU-a i imaju za cilj osigurati visoku razinu zaštite potrošača u okviru zakona i drugih propisa na koje se odnose¹³.

57. Sud se stoga može osloniti na Direktivu o nepoštenoj poslovnoj praksi i sudsku praksu razvijenu u okviru te direktive kao smjernice za tumačenje Direktive o pravima potrošača i, konkretnije, kako bi utvrdio je li Unijin zakonodavac namjeravao u obvezu informiranja utvrdenu u članku 5. druge direktive uključiti obvezu informiranja o carinskim postupcima u okviru ugovorâ o međunarodnom prijevozu robe.

¹¹ Vidjeti presudu od 24. veljače 2022., Tiketa (C-536/20, EU:C:2022:112, t. 30.).

¹² Direktiva 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu i o izmjeni Direktive Vijeća 84/450/EEZ, direktiva 97/7/EZ, 98/27/EZ i 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, kao i Uredbe (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća („Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi”) (SL 2005., L 149, str. 22.; SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 8., str. 101. i ispravak SL 2016., L 332, str. 25.)

¹³ U vezi s pojmom „trgovac” iz obaju direktiva, vidjeti presudu od 24. veljače 2022., Tiketa (C-536/20, EU:C:2022:112, t. 29.) To tumačenje i primjena Direktive o pravima potrošača također su u skladu s Komisijinim Smjernicama za tumačenje i primjenu te direktive, u kojima se navodi da se Unijin zakonodavac prilikom izrade Direktive o pravima potrošača vodio sudskom praksom razvijenom u okviru Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi. Vidjeti u tom smislu Obavijest Komisije – Smjernice za tumačenje i primjenu Direktive 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća o pravima potrošača (SL 2021., C 525, str. 1.; u daljnjem tekstu: Obavijest Komisije), u točki 1.1., naslovljenoj „Pojmovi ‚trgovca’ i ‚potrošača’”.

58. Iz članka 7. stavka 4. Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi proizlazi, kao što je i ponovljeno u sudskoj praksi razvijenoj u vezi s njime¹⁴, da informacija koju je trgovac dužan pružiti potrošaču prije sklapanja ugovora predstavlja skup *bitnih informacija* koje su prosječnom potrošaču, uzimajući u obzir kontekst tog ugovora, potrebne kako bi donio informiranu odluku o transakciji i kada izostavljanje takve informacije navodi ili je vjerojatno da će navesti prosječnog potrošača na donošenje odluke o transakciji koju inače ne bi donio¹⁵.

59. Stoga, ako trgovac propusti potrošaču pružiti informacije koje bi vjerojatno dovele do toga da bi potrošač donio drukčiju odluku o transakciji da je primio takvu informaciju, taj propust predstavlja povredu obveze koju trgovac ima na temelju članka 5. Direktive o pravima potrošača.

60. Čini mi se da je u ovom slučaju test za to treba li članak 5. stavak 1. točku (a) Direktive o pravima potrošača tumačiti na način da trgovac koji potrošaču pruža uslugu međunarodnog prijevoza mora obavijestiti tog potrošača o primjenjivim carinskim postupcima, odgovor na pitanje bi li potrošač – da je bio obaviješten o relevantnim carinskim postupcima – vjerojatno donio drukčiju odluku o transakciji.

61. Imajući u vidu činjenicu da carine mogu znatno povećati ukupni trošak međunarodnog prijevoza, kao što je to bio slučaj u ovom predmetu¹⁶, smatram da se može zaključiti da carine imaju odvratajući učinak na potrošače i da ih stoga mogu odvratiti od sklapanja ugovorâ o međunarodnom prijevozu.

62. Osim toga, zaključak o tome što predstavlja „glavne karakteristike” ugovora u smislu članka 5. stavka 1. točke (a) Direktive o pravima potrošača, kako bi se utvrdilo koje informacije trgovac mora pružiti potrošaču prije sklapanja ugovora, neizbježno će ovisiti o specifičnom kontekstu u kojem je ugovor sklopljen¹⁷. Uzimajući u obzir prekograničnu prirodu ugovorâ o međunarodnom prijevozu robe i činjenicu da ta roba obično podliježe carinama, razumno je zaključiti da su te carine jedna od glavnih karakteristika tih vrsta ugovora.

63. Štoviše, činjenica da Konvencija CMR, kojom se uređuju ugovori o međunarodnom prijevozu robe, sadržava posebne odredbe u pogledu obveza povezanih s carinskim postupcima govori u prilog stajalištu da su ti postupci dio „glavnih karakteristika” tih vrsta ugovora u smislu članka 5. stavka 1. točke (a) Direktive o pravima potrošača.

64. Stoga, s obzirom na specifičnu prirodu ugovorâ o međunarodnom prijevozu robe i ciljeve Direktive o pravima potrošača, smatram da članak 5. stavak 1. točku (a) te direktive treba tumačiti na način da trgovac koji potrošaču pruža uslugu međunarodnog prijevoza ima obvezu obavijestiti potrošača da se na prevezenu robu *mogu* primijeniti carine.

¹⁴ U svojim smjernicama za provedbu Direktive o pravima potrošača Komisija napominje da bi trgovci pri odabiru glavnih karakteristika koje će priopćiti potrošaču trebali primjenjivati isti pristup kao i za potrebe članka 7. stavka 4. Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi, to jest obavijestiti potrošača o tim karakteristikama koje će mu biti potrebne kako bi donijeli informiranu odluku o transakciji. Vidjeti Obavijest Komisije u točki 3.2., naslovljenoj „Zajednički zahtjevi za ugovore sklopljene u prostorijama i ugovore na daljinu/ugovore sklopljene izvan poslovnih prostorija”.

¹⁵ Vidjeti po analogiji presudu od 23. siječnja 2025., *NEW Niederrhein Energie und Wasser* (C-518/23, „*NEW Niederrhein Energie*”, EU:C:2025:35, t. 32.).

¹⁶ U ovom slučaju carine su dovele do ukupnih troškova koji su gotovo deseterostruko premašili cijenu pružene usluge (4340,59 eura, u usporedbi s 450 eura za uslugu prijevoza).

¹⁷ Vidjeti po analogiji i u vezi s člankom 6. stavkom 1. točkom (c) Direktive o pravima potrošača presudu od 10. srpnja 2019., *Amazon EU* (C-649/17, EU:C:2019:576, t. 37.).

E. No koliko detaljne moraju biti te informacije?

65. Nakon što smo utvrdili da članak 5. stavak 1. Direktive o pravima potrošača treba tumačiti na način da se njime trgovcima nameće opća obveza informiranja potrošača o mogućim carinskim postupcima prilikom prekograničnog prijevoza robe, sada je potrebno razmotriti opseg te konkretne obveze pružanja informacija, a osobito treba ispitati zahtijeva li se tom obvezom od trgovca da pruži i. detaljne informacije o potrebnim posebnim dokumentima (članak 5. stavak 1. točka (a)) i ii. detaljne informacije o stopama i iznosima carina koji se primjenjuju na prijevoz, radi izračuna ukupne cijene pružene usluge (članak 5. stavak 1. točka (c)), ili je dovoljno da su te informacije općenitije prirode.

66. Što se tiče opsega trgovčeve obveze informiranja, sud koji je uputio zahtjev u biti pita je li, kako bi ispunio svoju obvezu informiranja potrošača o tome da bi se na prevezenu robu mogle primijeniti carine, dovoljno da trgovac izjavi da se pošiljatelj (potrošač) mora pobrinuti za dokumente potrebne za carinske postupke ili trgovac mora pružiti detaljne informacije (poput popisa) o posebnim dokumentima koje treba dostaviti carinskim tijelima.

67. Čini mi se da će odgovor na to pitanje u konačnici ovisiti o konkretnoj usluzi koju trgovac nudi i, konkretnije, o tome obuhvaća li ugovor uslugu carinskog posredovanja, u okviru koje trgovac pristaje djelovati za račun potrošača u svrhu obavljanja carinskih postupaka.

68. Ovdje valja napomenuti da, u skladu sa svojom predugovornom obvezom pružanja potrošaču svih relevantnih informacija koje se odnose na glavne karakteristike usluge, trgovac koji pruža uslugu međunarodnog prijevoza robe mora obavijestiti potrošača o tome nudi li se takva usluga posredništva u okviru ugovora koji se sklapa i tko će, u skladu s time, biti odgovoran pobrinuti se za dokumentaciju potrebnu za obavljanje carinskih formalnosti, to jest trgovac (ako ugovor uključuje uslugu posredništva) ili potrošač (ako ugovor ne uključuje uslugu posredništva).

69. Prema mojem mišljenju, potrošač će tek nakon primitka takvih informacija moći donijeti informiranu odluku o transakciji jer će mu takve informacije omogućiti da odluči bi li se radije htio sam baviti carinskim formalnostima ili bi radije sklopio ugovor s trgovcem koji pruža takvu uslugu.

1. Opseg obveze pružanja informacija trgovaca koji nude uslugu carinskog posredovanja

70. Trgovci koji pružaju uslugu međunarodnog prijevoza robe mogu, u okviru tog ugovora, nuditi uslugu carinskog posredovanja pri čemu bi trgovac bio angažiran kao potrošačev zastupnik pred carinskim tijelima.

71. Takav ugovor podrazumijevao bi da trgovac djeluje u ime potrošača kada surađuje s carinskim tijelima, obavlja radnje i formalnosti koje se zahtijevaju carinskim zakonodavstvom i osigurava provedbu postupaka te plaćanja kako bi roba mogla neometano prijeći granicu¹⁸.

¹⁸ U pogledu carinskih zastupnika vidjeti članak 5. stavak 6. Uredbe (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2013. o Carinskom zakoniku Unije (SL 2013., L 269, str. 1. i ispravci SL 2013., L 287, str. 90., SL 2015., L 70, str. 64., SL 2016., L 267, str. 2., SL 2018., L 294, str. 44., SL 2022., L 43, str. 93. i SL 2023./90151, L; u daljnjem tekstu: CZU) i njegov članak 18.

72. U slučaju da ugovor o međunarodnom prijevozu robe uključuje uslugu carinskog posredovanja, trgovac bi, prema mojem mišljenju, imao obvezu potrošaču pružiti detaljne informacije o konkretnim dokumentima potrebnima za obavljanje carinskih formalnosti. Takve su informacije nužno dio pružene usluge i stoga su obuhvaćene opsegom trgovčeve predugovorne obveze informiranja u skladu s člankom 5. stavkom 1. točkom (a) Direktive o pravima potrošača.

73. Člankom 5. stavkom 1. točkom (c) te direktive znatno se opterećuje trgovce kada je riječ o informiranju potencijalnog potrošača o ukupnoj cijeni pružene usluge. Tom se odredbom od trgovca ne zahtijeva samo da potrošača, koliko je to moguće, obavijesti o ukupnoj cijeni robe uključujući poreze, kao i o eventualnim dodatnim troškovima, nego se njome usto određuje da, ako trgovac ne može izračunati takvu ukupnu cijenu prije sklapanja ugovora, trgovac ipak mora obavijestiti potrošača o načinu na koji treba izračunati ukupnu cijenu.

74. Ako trgovac u okviru svoje usluge međunarodnog prijevoza pristane djelovati u ime potrošača kao njegov carinski zastupnik, taj trgovac mora uključiti cijenu te usluge kada obavještava potrošača o ukupnoj ugovornoj cijeni kako bi taj potrošač mogao donijeti informiranu odluku o transakciji.

75. Međutim, u okviru ugovora o međunarodnom prijevozu robe, trgovac neće moći uvijek izračunati ukupni trošak usluge s carinama, s obzirom na to da se točan trošak samih carina ne može uvijek dobro unaprijed izračunati, nego će vjerojatno ovisiti o nizu različitih čimbenika¹⁹.

76. Ipak, informacije o stopama i iznosima primjenjivima na carine i o primjeni tih različitih čimbenika obuhvaćene su „načinom izračunavanja cijene” u smislu članka 5. stavka 1. točke (c) Direktive o pravima potrošača i kao takve predstavljaju bitne informacije koje su prosječnom potrošaču potrebne kako bi donio informiranu odluku o transakciji²⁰.

77. Stoga trgovac – koji pruža uslugu carinskog posredovanja na temelju ugovora o međunarodnom prijevozu robe – obvezu pružanja informacija o ukupnoj cijeni usluge, uključujući poreze i bilo kakve dodatne troškove u smislu članka 5. stavka 1. točke (c), može ispuniti prije sklapanja ugovora informiranjem potrošača o naplati carina, kao i pružanjem detaljnih informacija o stopama i iznosima carina koje se primjenjuju na određeni prijevoz, uključujući informacije o općim čimbenicima koji mogu utjecati na ukupne troškove tih carina (poput vrijednosti ili podrijetla prevezene robe) ili bilo koje druge promjenjive čimbenike koji su izvan trgovčeve kontrole²¹.

78. S obzirom na ta razmatranja, članak 5. stavak 1. točke (a) i (c) Direktive o pravima potrošača treba tumačiti na način da trgovac koji potrošaču pruža uslugu carinskog posredovanja, u okviru usluge međunarodnog prijevoza robe, mora obavijestiti potrošača o carinskim postupcima primjenjivima na međunarodni prijevoz. Ta obveza uključuje obvezu pružanja detaljnih

¹⁹ Kad je riječ o carinama, za izračun carina koje treba platiti pri uvozu robe uzimaju se u obzir tri opća čimbenika: vrijednost robe, razvrstavanje robe u carinsku tarifu i njezino podrijetlo. Za opće informacije o čimbenicima koji utječu na cijenu carina vidjeti internetsku stranicu Komisije o izračunu carina, dostupno na: https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs/calculation-customs-duties_en.

²⁰ Vidjeti po analogiji presudu NEW Niederrhein Energie, točku 31.

²¹ Vidjeti po analogiji presudu NEW Niederrhein Energie, točke 38. i 41. Međutim, to ne znači da stupanj obaviještenosti o načinu izračunavanja cijene mora potrošaču omogućiti, na temelju te informacije, da sam izračuna tu cijenu i tako dođe do konačne brojke (točka 39. te presude).

informacija o konkretnim dokumentima potrebnima za carinske formalnosti kao i detaljnih informacija o konkretnim stopama i iznosima carina, uključujući informacije o općim čimbenicima koji mogu utjecati na ukupnu cijenu pružene usluge.

2. *Opseg obveze pružanja informacija trgovaca koji ne nude uslugu carinskog posredovanja*

79. S obzirom na navedeno, moglo bi biti nerazmjerno očekivati od trgovca koji ne nudi takve usluge posredništva da potrošaču pruži jednako detaljne informacije u vezi s carinskim postupcima.

80. Iako se slažem da nametanje takve obveze tim trgovcima može biti neproporcionalno, to ne umanjuje bitnu obvezu trgovaca da potrošačima pruže dostatne informacije o glavnim karakteristikama pružene usluge kako bi se potrošaču omogućilo da donese informiranu odluku o transakciji.

81. Prilikom ispitivanja dosega te obveze važno je pronaći odgovarajuću ravnotežu između visoke razine zaštite potrošača i konkurentnosti poduzeća²². S tim na umu, obveza trgovca da pruži informacije o carinama ne smije biti toliko široka da neproporcionalno opterećuje trgovca i njegove resurse s jedne strane niti bi je trebalo toliko usko tumačiti da se potrošača liši visoke razine zaštite zajamčene člankom 1. Direktive o pravima potrošača s druge strane.

82. Imajući u vidu ta razmatranja, slažem se sa sudom koji je uputio zahtjev da bi bilo neproporcionalno prijevozniku koji ne nudi uslugu posredništva nametnuti teret raspitivanja o posebnostima svake robe koju mu treba predati za međunarodni prijevoz kao i o konkretnim zahtjevima u pogledu dokumenata primjenjivima na prijevoz te robe u različitim zemljama. To osobito vrijedi u gospodarskom kontekstu djelovanja određenih poduzetnika – poput malih poduzetnika, kao u ovom slučaju – koji možda nemaju resurse za provođenje takvih istraživanja²³.

83. Međutim, propisi o zaštiti potrošača, kao što je Direktiva o pravima potrošača, ipak se temelje na premisi da se potrošači nalaze u relativno slabom položaju u odnosu na prodavatelja ili dobavljača, kako u pogledu pregovaračke snage tako i u pogledu razine znanja²⁴. Dakle, trgovac mora pružiti dovoljno informacija kako bi otklonio tu neravnotežu i omogućio potrošačima da donesu informiranu odluku o transakciji.

84. No koja bi razina informacija bila dovoljna za otklanjanje te neravnoteže?

85. Kako bi se odgovorilo na to pitanje, valja razmotriti vrste dokumenata koji se mogu zahtijevati za potrebe carina.

²² Vidjeti u tom pogledu uvodnu izjavu 4. Direktive o pravima potrošača.

²³ Vidjeti po analogiji presudu od 10. srpnja 2019., Amazon EU (C-649/17, EU:C:2019:576, t. 48.).

²⁴ Vidjeti po analogiji presudu od 11. travnja 2024., Air Europa Líneas Aéreas (C-173/23, ECLI:EU:C:2024:295, t. 27. i navedenu sudsku praksu).

86. Postupovni okvir za primjenu carina usklađen je u cijeloj Europskoj uniji²⁵, a, osim obvezne carinske deklaracije²⁶, u Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2015/2447 utvrđeni su opći zahtjevi za dokumentaciju za carinske postupke²⁷. To uključuje priložene dokumente koji se odnose na carinsku vrijednost²⁸ i podrijetlo²⁹ robe koja se prevozi. Stoga, iako države članice mogu slobodno propisati određene oblike dokumentacije koji ispunjavaju posebne zahtjeve³⁰, temeljni zahtjevi u pogledu dokazivanja ostaju isti u cijeloj Uniji.

87. S obzirom na prethodno navedeno i s obzirom na to da trgovci koji pružaju usluge međunarodnog prijevoza raspolažu specijaliziranim znanjem o općim pravilima o carinskim postupcima, uključujući dokumentaciju potrebnu za takve postupke, kao što je dokaz o vrijednosti ili podrijetlu robe, iz toga proizlazi da bi bilo razumno očekivati da će trgovac potrošaču pružiti takve općenite informacije o vrstama dokaza koje bi mogao biti obavezan dostaviti trgovcu za potrebe obavljanja carinskih postupaka, bez obzira na to nudi li trgovac uslugu carinskog posredovanja, kako bi se tom potrošaču omogućilo da donese informiranu odluku o transakciji.

88. Zbog tih razloga ne smatram da se članak 5. stavak 1. točka (a) Direktive o pravima potrošača može tumačiti na način da obvezuje trgovce koji ne pružaju uslugu carinskog posredovanja, u okviru ugovorâ o međunarodnom prijevozu robe, da dostave detaljne informacije (kao što je popis) o konkretnim dokumentima koje treba podnijeti carinskim tijelima na određenoj granici za svaku robu koja se prevozi. Naprotiv, smatram da se tom odredbom od trgovaca samo zahtijeva da obavijeste potrošače o vrstama dokaza koje će potrošač morati dostaviti, to jest da će potrošač morati dostaviti dokumente kojima se dokazuje podrijetlo ili vrijednost prevezene robe, međutim bez navođenja konkretnih dokumenata koji su u tu svrhu potrebni.

89. Imajući na umu prirodu pružene usluge, obvezu trgovca u skladu s člankom 5. stavkom 1. točkom (c) te direktive da obavijesti potrošača o ukupnoj cijeni pružene usluge ne bi trebalo tumačiti na način da se od trgovca koji pruža uslugu međunarodnog prijevoza robe – ali ne i uslugu carinskog posredovanja – zahtijeva da potrošaču pruži detaljne informacije o konkretnim stopama i iznosima carina. Naime, trošak carina ne može se razumno smatrati dijelom „cijene” takve usluge, koja podrazumijeva samo prijevoz robe i ne uključuje uslugu carinjenja.

90. Slažem se s Komisijom da se obveza informiranja iz članka 5. stavka 1. točke (c) Direktive o pravima potrošača mora tumačiti s obzirom na prirodu ugovora sklopljenog između trgovca i potrošača. Ako ugovorom nije predviđeno da će prijevoznik pružati usluge carinskog posredovanja, on nije obavezan potrošaču pružiti detaljne informacije o stopama i visini carina koje se primjenjuju na predmetnu robu.

91. Međutim, to ne utječe na obvezu takvog trgovca da potrošača obavijesti o *moгуćnosti* naplate carina u skladu s člankom 5. stavkom 1. točkom (a) Direktive o pravima potrošača.

²⁵ Vidjeti u tom smislu uvodnu izjavu 28. CZU-a.

²⁶ Članak 158. CZU-a.

²⁷ Provedbena uredba Komisije od 24. studenoga 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu određenih odredbi Uredbe (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju Carinskog zakonika Unije (SL 2015., L 343, str. 558. i ispravci SL 2016., L 87, str. 35., SL 2017., L 101, str. 196. i SL 2018., L 157, str. 27.; u daljnjem tekstu: Uredba 2015/2447)

²⁸ Članak 145. Uredbe 2015/2447

²⁹ Članak 116. Uredbe 2015/2447

³⁰ Na primjer, države članice mogu zahtijevati prijevod dokumenata. Vidjeti u tom smislu članak 116. Uredbe 2015/2447.

92. Imajući to na umu, nakon što potrošaču pruže te informacije, ti bi trgovci trebali predvidjeti da će – u slučaju troškova carinskih postupaka na granici, bilo zbog prirode prevezene robe ili zbog netočne ili neprimjerene dokumentacije koju je dostavio potrošač – trgovac platiti carine u ime potrošača, a potrošač će izvršiti povrat trgovcu nakon isporuke robe. Takve informacije o mogućim budućim troškovima mogu se razumno smatrati bitnim informacijama koje su potrošaču potrebne za donošenje informirane odluke o transakciji.

93. S obzirom na prethodno navedeno, smatram da članak 5. stavak 1. točke (a) i (c) Direktive o pravima potrošača treba tumačiti na način da trgovac koji pruža uslugu međunarodnog prijevoza robe – ali ne i uslugu carinskog posredovanja – ima obvezu prije sklapanja ugovora obavijestiti potrošača da se na prevezenu robu mogu primijeniti carine i da će potrošač biti dužan trgovcu izvršiti povrat u pogledu carina koje je trgovac eventualno platio u ime potrošača. Trgovac tu obvezu može ispuniti tako da potrošaču pruži opće informacije o vrstama dokaza potrebnih za carinske postupke, ali nije obavezan pružiti detaljne informacije o konkretnim dokumentima potrebnima za obavljanje tih carinskih formalnosti te o stopama i iznosima tih carina.

94. Ako prethodno navedene zaključke primijenimo na činjenice u glavnom postupku, čini se da je u ovom slučaju nesporno da ugovor sklopljen između tužitelja i tuženika nije obuhvaćao usluge carinskog posredovanja. Nesporno je i da tuženik (trgovac) nije pružio tužitelju (potrošaču) ni detaljne informacije o carinskim postupcima ni o primjenjivim carinskim stopama.

95. Na sudu koji je uputio zahtjev je da ocijeni je li tuženik propustio tužitelju dostaviti relevantne informacije o mogućim carinskim postupcima i je li stoga povrijedio svoju predugovornu obvezu pružanja informacija u skladu s člankom 5. Direktive o pravima potrošača, te koji je doseg i koje su posljedice te povrede u pogledu predmetnog ugovora.

IV. Zaključak

96. S obzirom na prethodna razmatranja, Sudu predlažem da na prethodna pitanja koja je uputio Lietuvos Aukščiausias Teismas (Vrhovni sud Litve) odgovori na sljedeći način:

Članak 5. stavak 1. točku (a) Direktive 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o pravima potrošača, izmjeni Direktive Vijeća 93/13/EEZ i Direktive 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 85/577/EEZ i Direktive 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (Direktiva o pravima potrošača),

treba tumačiti na način da, u dijelu u kojem se tom odredbom od trgovca zahtijeva da potrošaču pruži informacije o karakteristikama usluga, trgovac koji potrošaču pruža uslugu međunarodnog prijevoza ima obvezu tog potrošača prije sklapanja ugovora obavijestiti o tome da se na prevezenu robu *mogu* primijeniti carine. Tom se obvezom trgovcima nalaže da obavijeste potrošača o tome nudi li se u okviru tog ugovora usluga posredništva i hoće li za brigu o dokumentaciji potrebnoj za obavljanje carinskih formalnosti biti odgovoran trgovac ili potrošač.

U okviru ugovorâ o međunarodnom prijevozu robe koji *uključuju* uslugu carinskog posredovanja, članak 5. stavak 1. točke (a) i (c) Direktive o pravima potrošača treba tumačiti na način da se njime trgovcu nalaže da potrošaču pruži detaljne informacije o konkretnim dokumentima potrebnima za carinske formalnosti kao i detaljne informacije o konkretnim stopama i iznosima carina, uključujući informacije o općim čimbenicima koji mogu utjecati na ukupnu cijenu pružene usluge.

U okviru ugovorâ o međunarodnom prijevozu robe koji *ne uključuju* usluge carinskog posredovanja, članak 5. stavak 1. točke (a) i (c) Direktive o pravima potrošača treba tumačiti na način da se njime trgovcu nalaže da potrošača obavijesti o obvezi povrata trgovcu svih carina koje su eventualno plaćene u ime potrošača. Taj bi trgovac trebao potrošaču pružiti opće informacije o vrstama dokaza potrebnih za carinske postupke, ali nije obavezan pružiti detaljne informacije ni o konkretnim dokumentima potrebnima za obavljanje carinskih formalnosti ni o stopama i iznosima tih carina.